

JUSTA FUNEBRIA

E X E Q U I S

V I R I

NOBILISSIMI, AMPLISSIMI ET
CONSULTISSIMI

DOMINI

JOHANNIS

LANGHANS,

J. U. D.

REIP. INCLYTÆ HAMBURGENSIS
SENATORIS PRIMI MERITISSIMI, ET PROTO-
SCHOLARCHÆ DESIDERATISSIMI,

PRID. CAL. APRIL. MDCXXI.

SOLENNITER DUCENDIS

PERSOLVENDA

INDICIT

LUCTUS PUBLICI INTERPRES

JO. ALBERTUS FABRICIUS, D.

PROFESSOR PUBLICUS ET GYMNASII

H. A. RECTOR.

HAMBURGI,

TYPIS CONRADI NEUMANNI, AMPLISS. SENATUS ET GYMNASII
TYPOGRAPHI.

Rursus in planctus feror, & necdum deposito luctu, quem desideratissimi **MATFELDI** obitus Reip. nostræ ante breve tempus inflixit, infandum cogor dolorem novâ nœnia, funebrique conclamatione iterare. Illius enim mihi Viri exequiæ indicendæ veniunt, qui in Amplissimo ordine hæctenus insignibus meritis, dexteritate, virtute, atque in patriam charitate inter primos enituit: laudandarum vero artium atque omnis eruditionis, ingeniorumque fautor extitit æquus, & generosissimus Mæcenas, cujus prudentiam & sagacitatem in magnis & difficillimis rebus patria sæpe experta est; sedatum agendi genus & comitatem amarunt omnes, & in oculis tulerunt: constantiam nec minax ardor, prava suadentium valuit mente solida concutere, nec lucri fulgor objectus præstringere aciem aut à vero deflectere, justoque.

JOHANNES hic est **LANGHANS**, ingens Curiaë gloria, Vir præstans consilio, industria & fide præcipuus, Senatorque primus, sive ut Tullii stylo utar, princeps nuper Senatûs Hamburgensis, nunc luctus ac desiderium, quem dies tristissimus hujus mensis Martii vigesimus secundus nobis abstulit.

Quam optarem, Deo immortalis ita placuisset, potius ut vivo ac spiranti **DNO. PROTOSCHOLARCHÆ** nostro de restituta valetudine gratulari, & commune cum omnibus Patriam amantibus testari gaudium debuissem, quam tristissimum nunc officium persolvendum ut sit exsanguis & extincto, gratique animi significatio, quam ejus in me aliosque litteris operantes beneficiis debeo, & pietatis cultus quem ejus dignitas meritaq; jure quodam suo à me requirunt, in præsentis declarandis etiam lacrymis. Tamen non foret mihi despondendus animus, quo minus bene functurus essem his susceptis in me partibus memoriam Beati Viri vindicandi ab oblivione, si quantus est commu-
nis

nis hic dolor, ac veluti domestica apud quemque lugendi matèries, tanta quoque mihi esset vis ingenii, & eloquendi facultas ac facundia ad laudes beati Viri celebrandas. Quicquid vero in me desideratur, abundè pensat impressa alte animis Patrum civiumque virtutis ejus ac meritorum memoria, quæ non permittet ut idem tumulus qui corpus ejus conteget merita quoque abscondat & obliteret: sed quamdiu hæc stabit urbs, suaque laus & decus in eadem cõstabit virtuti, tamdiu inter præclare promeritos de Patria Patres, LANGHANSII quoque memoria semper vigebit, pacisque & libertatis quod in eo fuit studium, omnibus speciosius tropæis commendabitur, de quo non minus vere quam de Dominico Molino, laudatissimo Senatore Veneto Balthasar Bonifacius, affirmare fas est illud Pindaricum, quod summitates ex singulis virtutibus decerpens immortalis gloriæ sertum sibi contexuerit.

Philosophi Senecæ estatum est, (*) *Animum præstare gratum debeo: aliquando me referre gratiam non patitur mea infelicitas, aliquando felicitas ejus cui debeo.* Hoc utrumque evenire nunc nobis videmus, quos referre gratiam Viro optime de nobis promerito non patitur infelicitas nostra, quod illo orbatu jam & destituti sumus: nec ipsius felicitas, qui longe jam supra res humanas evehctus, & ad cœlestia evocatus divinis recreatur deliciis, & caduca nostra ac vana contemnit. Utcumque fuerit, æquum videtur tamen, & pietati congruens, hanc quam morte ipsius fecimus jacturam prosequi commemoratione grata ejus bene gestorum, & posterorum memoriæ vel incomta ac brevi vitæ illius descriptione consulere.

Non adeo erat propriæ laudis egenus noster, ut quæ à patria & parentibus peti potest, velut externa & congesta aliunde, ambitiose videantur arcessenda esse: laudibus suis adscripsit tamen, quod natus Hamburgi, & in hoc oculo urbium Germaniæ, honestissimis parentibus procreatus esset, ubi editus in lucem fuit die XXII. Februarii Anno MDCLIX. Patre JOHANNES LANGHANS, Mercatore spectatissimo, avoque cognomine, atque ejusdem nobilis mercantium ordinis apprimè celebrato: Matre MARGARETA, Nobilissimi Consul-tissimique Viri JOACHIMI CONRADI, Juris Utriusque Licentiatu filia. Sed quorum curam ac sollicitudinem, pro charitate qua eum amplexi maxima sunt, primis annis fuit expertus, illam sensit optato citius subductam atque ereptam sibi cum A. MDCLXIV. matrem amisit primum, mox A. MDCLXVII. Patrem, denique A. MDCLXXIV. aviam etiam maternam desideravit.

Ab hoc tempore datus in disciplinam est Clarissimo Viro JOACHIMO HENNINGIO, Conrectori Scholæ Johanneæ: communi
A 2 vero

(*) lib. 4. c. 40. de beneficiis.

vero mensa & contubernio usus excellentis Doct̄oris MARTINI FO-
GELII, cujus meminisse nunquam possumus, quin maximas ejus
virtutes, ingenium & eruditionem admirati, acerbiter ejus funeris
per quod ne per anni quidem integri spatium operam suam navare
Gymnasio potuit, etiam post tot annos lugeamus. Post Fogelii
itaque obitum Anno MDCLXXV, delectus est egregius vir & fide
atque doctrina præstantissimus, licet nulli publico admotus muneri,
L. GERARDUS MOHRMANNUS, in cujus ædibus propemo-
dum per quinquennium bonis operatus litteris fuit, atque ejus usus in-
stitutione, in pietate, in linguis, in cæteris utilibus disciplinis & omni
philosophia eos fecit progressus, ut Academias adire cum laude, at-
que inter studiosos juris Civilis cum fructu nomen profiteri suum po-
tuerit, quod factum ab eo est Anno MDCLXXX.

Magna tunc erat fama Academiæ Palatinæ Heidelbergensis,
nondum vastatæ à Gallis, & Doct̄orum præclarissimorum celebra-
te etiam longe disjunctos ad se invitantis & allicientis. Hanc igitur
facto per Lipsiam itinere adiit, & per biennium ibi versatus tirocinium
non modo vitæ Academicæ in ea deposuit feliciter, sed etiam ut ani-
mum utilium rerum cognitione magis semper imbueret & exorna-
ret, præstantissimorum Philosophorum & Jct̄orum lectiones ea
frequentavit industria, ut ex illorum scholis magnam utilitatem sibi
collegerit, scopum perpetuo habens sibi propositum ad quem collinea-
ret, solidam juris publici privatique scientiam, in qua præcipue ipsi
præluxere duo illius Academiæ lumina præ cæteris illustria & splen-
didissima D. JO. WOLFGANGUS TEXTOR, qui Altdorfio Hei-
delbergam venerat, & D. HENRICUS COCCEJUS, quem Hei-
delbergâ discedentem deinde excepit cupide Ultrajectum, at-
que hinc Viadrina admirata est.

Post Heidelbergenses Musas A. MDCLXXXII. Tubingam
petere è re visum, in quo florentissimo bonarum litterarum mer-
catu nunquam desiderati sunt Jct̄i nobilissimi, totamque Germa-
niam nominis sui fama implentes. Cujusmodi etiam tum maxime
erat magnus ille & tot scriptis quæ in omnium Themidis sacra co-
lentium sunt manibus, inclytus D. ADAMUS WOLFGANGUS
HARPRECHTUS, cujus gloria hodie in filio feliciter reviviscit:
nec minus D. JOANNES ANDREAS FROMMANNUS, quibus ter-
tius etiam accessit D. JOHANNES GRAVIUS. Ab horum ceterum
virorum ore assidue pependit noster, Gravii etiam contubernio &
mensa usus, donec mense Aprili Anni MDCLXXXIV. sub ejus
præsidio publice ac solenniter pro Licentia summos in utroque Jure
honores consequendi dissertationem inauguralem defendit, cui ar-
gumentum præbuere *selecta de indole remedii possessorii, ex sinistro intel-*
lectu

5

lectu Can. redintegranda, caus. 3. quæst. 1. introducti. In eadem Tubingensi Academia Doctoris Juris titulos & insignia absens tulit mense Julio Anni MDCLXXXV.

Interim maximam partem cultioris Europæ lustrare gestiit illi animus, atque longiori peregrinatione, cui quadriennium ferme impendit, quicquid non Germania modo nostra & Belgium, sed Anglia quoque & Gallia & Italia haberet pulchri, dignique notatione, propius nosse & usurpare oculis instituit. Quod enim ridiculum videtur Persis (*) ut alias peregrinas terras quis adeat, in quibus nihil ipsi sit singularis negotii, tantum curiositate discendi ductus & excitatus: hoc innumeris exemplis compertum est maxima cum utilitate susceptum esse ab iis, qui animum à pietate probe munitum & necessaria scientia prudentiaque instructum in iter attulerint, ne utiquam licet ab iis, qui tantum voluptati litantes aut vanitati, ex peregrinis terris sæpe nihil secum referunt domum, quam quod de infelicibus ejusmodi viatoribus dixit Gruterus, fauciam conscientiam, ægrum & affectum corpus, vacuosque numis loculos. Sed cum de meliori genere formata noster haberet præcordia, non minorem fructum ex itinere suo, quam jucunditatem percepit, atque suave illi fuit imprimis, quod comite in peregrinatione liceret uti exoptatissimo, cive ac conterraneo suo nobilissimo GERHARDO LUTKENIO, J. U. L. qui redux in Patriam factus per Patris Fratrisque vestigia, qui ambo Consulatum in hac Urbe cum magna laude gesserunt, & ipse de Rep. meriturus erat præclare, nisi A. MDCXCVII. correptus variolis in medioque cursu & florè ipso ætatis abreptus & extinctus tristi fato fuisset.

Cum hoc itaque fido Achate ab Heidelbergâ contendit Moguntiam, atque inde per Rheni amœna fluenta ad Hollandiam vectus in hac, ubi paulisper substitit, nihil habuit antiquius, quam statum politicum illarum provinciarum, à gravissima clade quam Gallorum irruptio illis paullo nuper intulerat recreatarum, accuratius noscere, tum faciem perspicere Academiarum, viris eruditis quibus illæ abundant, innotescere & eorum benevolentiam sibi conciliare. Ex Hollandia deinde progressus in Brabantiam, Flandriamque: Hinc Angliam petiturus Brieleni portu solvit, Londinique appulit mense Septembri Anni MDCLXXXIV. Et quanquam non Britanniam solum sed totius qua patet orbis terrarum adumbratio quædam & compendium videri Londinium potest, in qua sive potentem in proximo aulam, sive magnificentiam opulentæ & frequentissimæ Urbis, sive vigentes cum commerciis artes pacis ac belli spectes, nihil quod vel curiosissimus requirat, possis desiderare: tamen non existimavit itineris Anglici pretium se fecisse, nisi ad duo illa clarissima scienti-

(*) Mr. Chardin voyage en Perse T. 4. p. 116.

scientiarum prytanea, Oxonium & Cantabrigiam pariter invisisset, & tot in utraque aulas, tot lustrasset Collegia, Doctores notos sibi, se illis fecisset, Bibliothecas instructissimas, Bodlejanam praesertim curioso obiisset oculo.

Ex Anglia trajecit in Galliam, & in ea ultra anni spatium substitit, ex quo Lutetiam Parisiorum, caput Galliae delatus prima vice fuit mense Februario. Anni MDCLXXXV. nam iterato deinde urbem hanc rursus adiit mense Martio. Anni proximi MDCLXXXVI. cum praecedentem hiemem transegisset Salmurii, atque exercitiis equestribus, & linguae Gallicae operam dedisset: quemadmodum linguae ejusdem elegantias ac lepores Parisiis imbibere jam coeperat Magistro optimo Richeleto, cujus Lexicon toties recusum, Epistolae, aliaque scripta omnium hoc idioma amantium manibus terventur. Lugdunum deinde se contulit noster; hinc ad iter se accinxit Italicum, atque pulcherrimas Italiae urbes non prope transire neque levi pereurrere oculo, aut per otium ac delicias oscitans, sed quae in qualibet se offerrent consideratu cognituque dignissima quantum pateretur tempus & occasio, sollerti ac curiosa animadversione notare instituit. Longum esset referre quam insignia menti ejus & sensibus spectacula, quam multas res admirandas objecerint Augusta Taurinorum, copiosa aula potentissimi Ducis superbiens, ampla ac magnifica Genua, cultissima Mediolanum, Bononia antiquissima, opulentissima Florentia, caput pridem orbis nunc Papae sedes Roma, splendidissima Neapolis, ut alias jam urbes claras silentio involvam. Post initia anni MDCLXXXVII. Romae recto itinere contendit Venetias, etiam illud urbium miraculum aditurus, visurusque propius qualia sint illa quae omnium sermone feruntur Carnalia sive Bacchanalia quorum tunc tempus instabat, & quae a vulgo Carnevale, quasi esuriales feriae appellantur.

Tempus erat paullatim jam animum flectere ad domum reditumque in patriam, cujus saluti & honori omnis impendebatur labor, omne studium destinabatur. Igitur lustratis Augusta Vindelicorum, Noriberga, Ratisbona & aliis illustribus Germaniae Urbibus, ad metropolim Austriae Regiamque Augustissimi Imperatoris iter direxit Vindobonam, atque illa propius spectata, contractisque in ea quae absenti etiam possent esse ului amicitias, denique per Uratislaviam caput Silesiae, Pragam Bohemiae metropolim, Dresdam & Berolinum tunc Electorum, hodie etiam Regum Potentissimorum sedem ac regiam facto itinere, Hamburgum fausto sidere reversus, reditusque suis laetantibus fuit mense Julio Anni MDCLXXXVII.

Patrii restituto laribus prima extitit cura, animi quas collegarat opes in Patriae bonum collocare, causas que agendo, ac consilia im-

7
 pertiando bene de civibus mereri, & nihil non committere quod
 probum, sapientem ac peritum juris, patriæque amantem virum dece-
 ret, & quo omnium sibi bonorum benevolentiam & præclaram exi-
 stimationem posset conciliare. Et quo magis posset quietam studiis
 negotiisque dare operam, de adsciscenda tori socia, cui rei familiaris
 curas tuto posset committere, cogitare cœpit, exoptatissimamque
 reperit, cum qua felici connubio consociatus est die XXV. Jun.
 Anni MDCLXXXVIII. Nobilissimam fœminam **MAGDALE-**
NAM ELISABETHAM, Amplissimi Viri **HIERONYMI**
GARMERI Senatoris Hamb. filiam, quam Nobilissimus & Con-
 sultissimus Vir **ERICUS WORDENHOFIUS** J. U. L. vidu-
 am reliquerat, & ex qua unicum sustulerat filium etiamnum, & diu,
 precor superstitem **DN. ERICUM WORDENHO-**
FIUM J. U. D. & Rev. Capituli Hamburgensis Secretarium, qui
 in vitrico non vitricum sed alterum jam parentem charissimum sub-
 tractum sibi dolet ac queritur. Ex hac Conjuge sua filiolam exocu-
 latus est Noster unicum mense Augusto Anni MDCLXXXIX. **AN-**
NAM CATHARINAM, sed quæ tenerrima in ætate, cum vix sex-
 tum annum ageret, A. MDCXCIV, acerbis jam fatis concessit. De
 cætero improle quidem, at ultra triginta annos stabile ac sua-
 vissimum expertus est conjugium, neque alio nomine triste, quam
 quod nunc per obitum beati Viri dissolutum ac interruptum, acer-
 bum viduæ optimi mariti desiderium post se relinquit.

Non diu latere potuit **LANGHANSII** virtus, neque per
 longum tempus fuit expectandum, ut tam prudens indoles & spe-
 ctata dexteritas produceretur in lucem, & publico patriæ bono pro-
 movendo per propius & illustrius vinculum totus ipse consecraretur.
 Reipublicæ igitur gerendæ admotus est Anno MDCXCIII.
 quum die XXII. Julii in Amplissimum Senatorum Ordinem cooptatus
 fuit, datusque successor Nobilissimo Viro **JACOBO SILMIO**,
 qui ab Anno MDCLIII. dignitate illa perfunctus fuerat magno cum
 plausu per annos quadraginta. Inde fides ejus, constantia & confi-
 lium cum industria singulari enituit, quibuscumque in rebus & quo-
 tiescumque opera ejus opus Patriæ esset, sive quando Reip. causa ad
 externos Principes ablegatus est, quemadmodum ad Reges potentis-
 simos Daniæ vice duplici, semel Rendsburgum Anno MDCXCVII.
 ad **CHRISTIANUM V.** gloriosæ memoriæ, atque postea An-
 no MDCC. Glückstadium ad **FRIDERICUM IV.** qui etiam-
 num, & multos adhuc utinam annos, feliciter Daniæ imperitat. Si-
 ve Prætura ipsi esset demandata, quod A. MDCXCVIII. factum, jus
 citra personarum acceptionem dixit civibus ea attentione, peritia
 & ab-

& abstinentia, quæ à sancto Themidos Sacerdote, & idoneo Magistratu expectari jure potest. Sive præfecturam gereret terrarum, in ditione Hamburgensi sitarum, uti agrorum pinguium (*) Anno M DCC: vel Hammonensium & Hornensium Anno M DCCXII, eam usquequaque fidem eam prudentiam adhibuit, & severitatem quam leges requirunt ea humanitate temperavit, ut omnibus jucundum fuerit pariter & utile, tam æquo moderamini libenter obsequi. Sive militiae præfectus civicæ, Colonelli seu tribuni urbici gereret munus ac dignitatem, quæ collata ipsi fuit Anno MDCCIII: sive rei maritimæ demandata ipsi esset cura ac sollicitudo, quod A. M DCCXII, contigit; quieti & securitati urbis, utilitati Reipublicæ eorumque quibus præerat concordia prospexit consiliis & vigiliantia sua quam diligentissime, tempore imprimis difficili ac dubio, quod vel externi præsentia militis, vel pestilentia lues ingruens induxerat. Sive censura ipsi esset gerenda, atque Wettagium per annum MDCCVIII. & MDCCIX. obeundum, præfecturaque foresti & sylvarum, etiam illud fecit & prudentissime & diligentissime & æquisime. Sive res Ecclesiæ ac Scholarum curam in se suscepisset, quod evenit A M DCCXII, cum Patronus templi SS. Petri ac Pauli & A. MDCCX, quando Scholarcharum spectatissimo adscriptus Ordini, & A. M DCXVI, cum arduo Protoscholarchæ muneris admotus fuit: in his cæteras laudes suas non æquavit modo, sed supergressus etiam est, si posset id fieri, & vicit, atque incrementum Ecclesiæ & Gymnasti Scholarumque salutem ac litterarum decus apprime cordi sibi esse testatus fuit quavis occasione libentissime.

Nam ab Anno M DCCXVI, Senatores omnes Amplissimos Collegas suos ætate dignitatis antecessit, cum ipse Nobilissimo ordini non interfuisset ultra annos XXIII, unde quis merito miretur vel doleat brevitatem & caducitatem rerum humanarum, quod in tam amplo confesso intra tam arctum spatium temporis ex tam multis tantum unus tunc superfuerit, & post paucos interjectos annos eheu nunc ne ille unus quidem. Nam cum post exordium præsentis anni tumorem atque inflammationem glandularum in collo sensisset, nullum quidem gravius subesse periculum visum est initio, mox tamen tumor ille augeri pertinaciorque fieri, & qui nullis fomentis, nulla arte disjici aut dissipari posset: denique cum etiam venisset ad suppurationem, apertus tamen nullum levamentum attulerit, denique semper habenti, sed prostratis incredibiliter viribus superveniens & ingravescens febris vitæ lampada excusit, lumen Urbis abstulit, Curia sidus subduxit, Amplissimæ familiæ solem extrinxit & obscuravit, omnibus desiderium reliquit. Viri multis nominibus meritisimi triste ac deplorandum.

Exsanguie B. LANGHANSII corpus in templo SS. Petri & Pauli tumulandum, solennibus ut par est deducetur exequiis: memoria Ejus meritorum, gratis superstitem animis infixæ perpetuo hærebit, nec posteritatem feram effugiet. Animam, CHRISTI lotam sanguine qui æternum creat DEUS, idem idoneum solatium admovebit afflictæ familiæ, Nobilissimamque Viduam ac Dn. Privignum Consultissimum allevabit: Idem DEUS, oramus, hanc Urbem & Rempublicam respiciat clementer, Curia dignum LANGHANSIO largiatur successorem, & ab AMPLISSIMO ORDINE spectatissimoque SCHOLARCHARUM confesso in longum tempus funera casus- que tristes procul abesse jubeat!

(*) Marschland.

